

Røða P. M. Dam's

á ólavsøku 1962

(Framhald)

Skúlabýgging.

Góðir skúlabýgningar við bestu undirvísingaramboðum og umstodum er mikil uppgáva at loysa í samfelagnum.

Her eru vit á veg.

Kring landið er í seinastu árunum bygdur stásiligir fólkaskúlar.

Av lærdum skúlum er bygdur góður sjómanskúli, og fyrirreiking er gjord fyrir bygging av einum nútímans maskinskúla aftrat sjómansskúlanum. Hesir skúlar fara at liggja fast í 4 mill.

Menn eru við at bygja prýðuligan studenta- og prelinerskúla, sum saman við gomlu bygningunum í Hoydølum verða hjartað í okkara skúlaskep.

Lærarskúli við 8 klassaðum venjingarskúla er í umbúna at bygja.

Prýðulig bygningur er bygdur aftrat háskúlanum.

Svinji- og leikfimisbóllir eru ikki bert á máli víða um í Føroyum, men ein er gjord, t. d. í Vestmanna, og á Tvøroyri er onnur við at vera liðug.

Í áðan av, at lærdómur er dyggasta barlastin hjá einari tjóð og besta amboð í allari kapping. Hevur landsstýrið og landsstýrissflokarnir lagt mikla herðslu á at fremja skúlaskep. Aftrat studningi til næmingar og stásiligar nýbygningar hevur tingið jú samtykt nýggja skúlalóg, sum vónandi verður hitt fremjandi grundarlagið fyrir hollum skúlaskep.

Húsálansviðurskiptini.

Tað hevur verið og er trot upp á pening at læna til húsbýgging.

Umframit uppskot, ið liggja til umhugsingar á tingi, er tað hent, at eftir langar og drúgvær samráðingar er avgjort og fyrirreikað, at kreditfelag verður at koma at veita húsálán í Føroyum, eins og tilfelli er í Danmark.

Tær meygugu lógir, sum eru forfættingar fyrir hesari lánveiting, hevur tingið samtykt, so innanfyri stutta tíð skuldi verið í lagi hjá kreditfelagnum at lænt til húsbýgging hjá okkum.

Sum eg skilji, heldur felagið seg til Havnina at byrja við, til tess tað er vorðið kunnugt við viðurkiðningi í Føroyum. Men roynt má kortini verða, eins og tað hevur verið gjørt, at fáa feagið við tað sama, tað viðvíkjandi matrikuli og skráseting og tinglýsing er í lagi á einum plássi uttanfyri Havnina, at veita lán eisini á tí plássi.

Verða triðjaprioritets lángevar eisini at víðka virki sitt til Føroyar, eins og roynt verður at fáa í lagi, er vón fyrir at fáa eitt samlað lán uppá 75 % uttan serliga almenna ábyrgd. — Verður henda ábyrgd í serligum tilfelli givin, kann lánið verða munandi størri eins og tilfelli er niðri, tá ið statur ella góð kommuna veðhaldur.

Vega- og havnagerð

Ætlanin at vega- og havnagerðini vónu størri, enn vit kundu greiða einans við tí peningi, sum avsettur varð á figgiarlógini til vegir og havnar.

Hetta var landsstýrinum greitt.

Tað vórðu vegir og havnar tikin við í teirri 20 milj. lántiletlan fyrir tey fyrstu 5 árinum við 4 milj. um árið.

Hesi lán skuldu sum kunnugt nýtast til skipastudning og vegir eftir landsstýrisins ætlan.

Av teimum lánunum, sum komin eru, fingur skipini ¾ og vegirnir ¼ aftrat tí avsettla figgiarlógarpeninginum til hesi endamáli.

Men nú ið skipabýggingin ætlandi ikki verður at fara fram í so stórum lopum, sum hent er í seinastu trimum árunum, verður møgulegt at venda býtinum við víðvíkjandi teimum lánunum, sum eftiri eru at taka.

Og tað er torvur á hesum, eins og tað er torvur at vaksa um figgiarlógarpeningin til vegagerðina fyrir at kunna fremja tær tingsamtyktir, ið gjordar eru vegagerðini viðvíkjandi. Og sjálvt um hetta verður gjørt, er meygugt at fara víðari við lántøku til vegagerð. Landsvegaætlanin, ið talan er um tey fyrstu 15 árinum krevur ikki minni enn einar 75 milj. ið verða at nýta til fremjan av trimum 5-ára ætlanum.

Hin fyrsta av hesum ætlanum krevur 32 milj.

Av hesum 32 milj. fyrir fyrstu 5 árinum ella 6,4 milj. um árið verður um helmingurin at rinda av vegapeninginum og yvir figgiarlógina, meðan hin helmingurin má verða tikin sum lán.

Samráðst er við ríkisstýrið um biligt og langfreistað vegabýggingarlán.

Vónandi verða hesar samráðingar ikki at nervast ov mik ið av tí figgiarförliki, sum gjørt er millum teir stóru flokkarnar í Danmark.

Tessverri hava nógvar teimum jættaðu vegarbeiðunum noyðst at biða eftir kostnaðar- og byggiætlanum frá verkfrøðinginum, tí verkfrøðingsskriv-

stovan trytur manning.

Hetta er harmiligt, tí takið er at fáa gjørt hesi meygugu vegarbeiði, meðan vit hava lediga arbeiðskraft, sum planir eru at fáa inn í framleiðsluvirkini á landi og á sjógví.

Men ikki hevur verið ligið á láni við vegagerðini hesi 3—4 seinastu árinum. Tað sama kann verða sagt um havnagerðina. Vit kunnu nevna arbeiði upp á:

vegin millum Fjarða,

Eiðis-, Gjár- og Funningsveginar,

Oyggiarvegin,

vegin millum Kollafjörð—Hósvík—Vikarnar,

Oravíkar—Hóvsvegin,

Hvalbiar—Tvøroyrarvegin við fjallasmoguni,

Dals—Húsavíkarvegin,

Viðareidis—Hvannasundsvegin,

Sandvík—Hvalbiarvegin.

Triggir seinast nevndu hava ikki havt tey stóru nútímans maskinamboðini á sær, men hava verið gjordir mest sum arbeiðsloysisarbeði. Ætlanin er at fáa teir gjordar sum snararbeiði við meygugari maskin-kraft, so teir skjótast møgulegt kunnu virka sum lið í landsvegasambandinum. Her er talan um eina peningahædd uppá slakar 20 milj.

Sum eitt lið í vegasambandinum á Vágoyinni til Vestmanna—Havnar verður nú farið undir at gera Fútaletts—Oyrarvágvegin við skipaarlægging. Højgaard & Schults A/S skjal projektera arbeiðið og fara undir tað til várs, so brátt ið roknast kann við góðum arbeiðslíkundum.

Vegasambandið til Oyndarfjarðar og Hellurnar leikar nógva á at fáa gjørt sum allra-skjótast, um fólk skal halda fram at búgva á hesum plássunum. Hetta verður nú projekterað, og farið verður so til várs undir arbeiðið. Tingið hevur nú jættað at gera landsveg til hesar bygdir og heimilað landsstýrið at taka lán til hesa vegagerð.

Hitt størsta takið vegaliga sæð, sum stendur fyrir, er vegagerð og fjallasmoguarbeiðið í Norðoyggjum.

Skitsuprojektið er gjørt. Tað liggur um 6—7 milj.

Verkfrøðingsfelag er biðið um at gera detailprojektið.

So er tað peningaspurningurin, íleggjarlán.

Um hann fara sum sagt fram samráðingar við ríkisstýrið.

Ikki minni enn í Oyndarfirði ræður her tað, at um ikki vegasambandsþurtingurin her verður loystur, verða smábýgdirnar í Norðoyggjum meiri og meiri í hvørjum at tynast við fólk.

Smábýgdirnar í Norðoyggjum eins og smápláss sum Vik-

arbyrgi, Slættanes, Sandvík, Dalur á Sandi, Skælingur og Gásadalur megu koma í landsvegasamband sum allra-skjótast ella verða fyrir teirri lagnu at verða avfólkað.

Eitt veldugt tak í vegagerðini er at gera teir gomlu vegirnar nýtiligar.

Vegastrekkini t.d. frá Sum-ba til Hóvs, vegirnir í Sandoyrni, Vágoyinni, Eysturoyinni — við undantak av teimum nýgjördu — megu í flestu støðum breiðkast, styrkjast í undirlagnum, áðrenn ein kann kenna teir góðar at koyra á.

Men vegasambandið er ein so avgerandi tættur í einum nútímans samfelagið, at hann má verða loystur til litar. Hann er beinanvegin og í meiri mun enn á nokrum sinni ein livstreyt fyrir smábýgdirnar, fyrir fiskiskápin har og fyrir tað idnaðarlív, sum annars kundi trivist har.

Av havna- og lendingaarbeiðum, sum gjord eru í hesum 3—4 árunum ella eru í gerð, kunnu nevast:

Pollurin í Súmba,

bryggjuspørin við Hvannasnes í Hvalba verður hildið fram,

viðari útbygging av havna-lagnum í Froðbiar sókn,

bryggja í Oravík,

bótan av lendingarviður-skiftunum í Fámjin — arbeiði verður hildið fram, havn í Porkeri — arbeiðið verður hildið fram,

tekning og kostnaðarætlan er gjord og arbeiðið fyrir 2,5 milj. greitt at byrja í Vági,

bryggjan er bót og økt í Sandvík, so størri skip kunnu leggja at, bótan og víðkan av havnini í Hovi, greið at byrja, bryggjan í Skálavík longd — arbeiðið skal halda fram,

dráttarspel, íleggjarbryggja og brimverja í Skopun, øking av havnini í Mið-

vági, sum er felags fyrir Miðvág og Sandavág, brimverja í Sandavági, ábøtur í Bo,

rennistroygur í Gásadali, havnarøking í Vestmanna, bringarður á Kjalnesi,

spel í Kvívík,

spel í Leynum,

fyrirreiking til stóru havnarbyggingina í Havn,

atleggjarbryggja við Hvalkin,

bryggja á Skála, havnar-økið stórliga bót og økt, bótan av bryggjunum í Fuglajirði er í gerð,

bátahavn á Toftum,

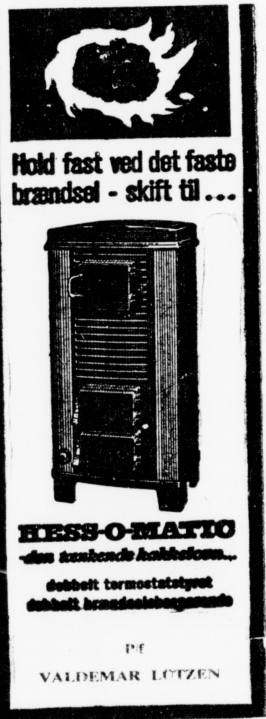
havn í Syðrugøtu, lendingin í Aðavík munandi bót,

spel í Rituvík,

spel í Lømba,

brúgv á Hellumum,

(Framhald á 3. síðu)

Hold fast ved det faste brændsel - skift til...

HESS-O-MATTO
den ægte danske Høvløse.
dubbeltermo-statist
dubbeltermo-statist

Pf
VALDEMAR LÜTZEN

GRÓT OG SKERVUR

Øll, ið vilja keypa skerv ella grót, eiga at venda sær til kommunukantorið.

Grót og skervur megu vera góðin fyrst, áðrenn tey verða heimað.

Bilstjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heima grót ella skerv uttan við einum limi av vegnevndini ella einum umboðsmanni fyrir kommununa.

FRODBIAR SÓKNAR KOMMUNA

FÆROSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆROSKT PRODUKT

FINT PRODUKT